

สารนิพนธ์เรื่อง	ปัญหาทางกฎหมายการกระจายอำนาจทางการศึกษาไปสู่ องค์กรปกครองท้องถิ่น
คำสำคัญ	กระจายอำนาจทางการศึกษา/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
นักศึกษา	ชาญเกียรติ ไกรฤกษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิสิต อินทมาโน
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน
คณะ	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	2565

บทคัดย่อ

ระบบการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐแบ่งเป็นสามระดับ คือ ระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา เพื่อเป็นการกระจายอำนาจลงไปสู่ท้องถิ่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดว่าการบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับกระทรวง ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับสถานศึกษา ซึ่งแนวทางในการจัดการบริการสาธารณะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยึดแนวความคิดการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดวิธีการกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และมาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การถ่ายโอนและกระจาย

ภารกิจของรัฐบาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการนั้น เนื่องจากหลักการความเป็นอิสระของท้องถิ่น (Local Autonomy) นับได้ว่าเป็นหลักการที่สำคัญ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละองค์กรย่อมจำเป็นต้องมีความเป็นอิสระของตนเอง โดยที่รัฐบาลหรือองค์กรอื่นไม่ควรต้องเข้าไปแทรกแซง และให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพ เช่นเดียวกับสถานศึกษาในรูปแบบอื่น

บทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดไว้ขาดหลักการเกี่ยวกับระบบโอนและระบบการรับโอน งบประมาณ และการจัดการศึกษาท้องถิ่น ส่งผลให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดข้อจำกัดในการบริหารงาน ดังนั้น ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพิ่มบทบัญญัติให้ชัดเจนเกี่ยวกับระบบโอนและระบบการรับโอน งบประมาณ และการจัดการศึกษาท้องถิ่น เพื่อให้การจัดการศึกษาในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคุณภาพและก่อให้เกิดประสิทธิภาพในระบบการศึกษาในประเทศไทย โดยให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์คัดเลือกบุคลากรเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาโดยนำหลักเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาใช้ในการคัดเลือก ให้รัฐยังมีส่วนร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของ้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ให้จัดสรรงบประมาณ โดยคำนึงถึงนโยบายและความจำเป็น จากจำนวนนักเรียน และการให้ความช่วยเหลือพิเศษแก่ท้องถิ่นที่มีรายได้น้อย และให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคณะกรรมการการศึกษา เป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจ โดยการคัดเลือกคณะกรรมการศึกษาให้เป็นประชาชนหรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการศึกษา โดยต้องไม่ใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง